

บทที่ 10

การฝึกปฏิบัติการสอนหน้าชั้น

ในการเตรียมตัวก่อนออกปฏิบัติการสอนจริงตามโรงเรียนต่าง ๆ ผู้เรียนวิธีสอนวิชา ภูมิศาสตร์ ควรได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของการเรียนวิธีสอน เพราะผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือสามารถที่จะทำบันทึกการสอนเป็น และทำการสอนได้

10.1 หลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือในการปฏิบัติการสอน

1. เลือกศึกษาหัวข้อรายการสอนจากหลักสูตร ระดับชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ ม.ศ. 1- ม.ศ. 5 หรือ ม. 1- 2- 3 ตามหลักสูตรใหม่
2. เมื่อเลือกหัวข้อเรื่องที่จะทำการในช่วงเวลาที่กำหนดให้ ประมาณคนละ 25-30 นาที แล้วให้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของเนื้อหาจากแบบเรียนและหนังสือที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อความสำคัญมาบันทึกในช่องเนื้อหา
3. เสนอเรื่องที่จะสอนแก่อาจารย์ผู้สอนเพื่อมิให้ซ้ำกับคนอื่นที่จะออกไปทำการสอน เช่นเดียวกัน
4. เมื่อได้เรื่องที่จะสอนแล้ว ต้องทำบันทึกการสอนตามหัวข้อตัวอย่างบันทึกการสอน เช่น วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาและหลักการสำคัญ วิธีการสอนและกิจกรรม สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล จินครบโดยให้ทุกหัวข้อมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน
5. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างดี เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ตามวัตถุประสงค์ทุกหัวข้อ ซึ่งอุปกรณ์ที่นำมาประกอบการสอน จะใช้เป็นงานที่มอบหมายให้ทำเป็นอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อส่งด้วยก็ได้
6. เมื่อผู้เรียนทุกคนได้ทดลองออกปฏิบัติการสอนหน้าชั้นแล้ว จะทราบข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง หรือคงส่วนที่ดีไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงต่อไป

7. การปฏิบัติจริงในมหาวิทยาลัยวิทยาลัย ให้ทดลองปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มเติม จะช่วยให้เกิดประโยชน์โดยตรงมากขึ้น ซึ่งในระยะแรกควรไปสังเกตการสอนของครู อาจารย์ประจำ หรือเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกสอนอยู่เสียก่อนเมื่อได้รับมอบหมายให้สอนเรื่องใดก็รีบไปเตรียมอุปกรณ์ เนื้อหา และอื่น ๆ เพื่อทำการสอนจริงในชั้นเรียน
 - a. วิธีที่ควรฝึกก่อนทดลองสอนหน้าชั้นโดยฝึกพูดหัวข้อ รายละเอียดที่จะสอน หน้ากระຈกเสียก่อน เพื่อทบทวนความรู้ ฝึกทักษะการพูด การออกเสียงตัวอักษรควบ ควบกล้ำให้ชัดเจน หรือลองอัดเสียงลงเทปบันทึก เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง

10.2 การสอนแบบจุลภาค (Micro - teaching)

การสอนแบบจุลภาคเป็นวิธีการฝึกซึ่งอาจนำไปใช้ได้ในระยะต่าง ๆ ของการฝึกทั้งก่อนและระหว่างการสอน (Pre-service and in-service) เพื่อพัฒนาการทางอาชีพของครู เปิดโอกาสให้ครูได้รับผลการสอนของตน

การสอนแบบจุลภาคคือการสอนย่อส่วนลงทั้งขนาดของชั้น ระยะเวลาที่สอน และชนิดของทักษะที่ใช้ แล้วนำผลการสอนไปวิเคราะห์ให้ผู้ชำนาญการอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นครูที่ปรึกษาหรืออาจารย์นเทศก์ ประกอบกับภาพและเสียงในเครื่องบันทึกภาพ (Video Tape) ที่บันทึกไว้ในที่ฝึกสอน สารประกอบที่สำคัญของการสอนแบบจุลภาคมีดังนี้

1. เป็นการสอนแบบแท้จริง แม้ว่าสภาพของการสอนจะเป็นแบบที่สร้างขึ้นให้มีความหมายทั้งครูและนักเรียนได้กระทำร่วมกัน
2. มีความมุ่งหมายให้ความซับซ้อนของชั้นเรียนลดน้อยลง ได้แต่ขนาดของชั้น ขอบเขตของการสอน บทเรียนและเวลาได้กระทำร่วมกัน
3. มุ่งฝึกงานพิเศษเฉพาะอย่าง เช่น ทักษะในการสอน
4. ช่วยควบคุมการฝึกเพิ่มขึ้น ตามโครงการอบรม
5. ทำให้ผู้สอนทราบผลการสอนได้ทันทีที่สอนจบ

การสอนบทเรียนแบบจุลภาค โดยอาศัยกล้องโทรทัศน์ เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องส่งโทรทัศน์ช่วย

เทคนิคการสอนแบบจุลภาคนี้ เริ่มขึ้นที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford-

University) ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเปล่าในการส่งนักศึกษาไปฝึกสอน การสอนแบบนึ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1963 การสอนแบบจุลภาคเป็นการฝึกให้คนสอนเป็น สอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยย่อส่วนลงทั้งขนาดของห้องเรียน บทเรียน นักเรียนและเวลา

แบบแผนของการสอนแบบจุลภาค

1. อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ชี้แจงทักษะเฉพาะที่ทำการฝึกสอน และช่วยวางแผนบทเรียนที่กำหนดไว้ประมาณ 10-15 นาที
2. พฤติกรรมการสอนของฝึกสอน จะถูกบันทึกด้วย VTR (Video Tape) ประกอบด้วยกล้องโทรทัศน์ เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องส่งโทรทัศน์สะท้อนภาพ เพื่อนำมาฉายกลับภายหลัง
3. นักเรียนฝึกหัดสอนจะได้ประเมินผลตนเองจากภาพของเครื่องฉาย และข้อคิดเห็น
4. อาจารย์นิเทศก์ และคณะนักศึกษาที่ฝึกสอนแบบร่วมกันประเมินผลพฤติกรรมการสอน และบันทึกลงแผนที่เตรียมไว้ สำหรับปรับปรุงต่อไป
5. การสอนซ้ำ เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

การสอนแบบนี้มีคุณค่าในการประหยัดเวลา แต่นักศึกษามีได้สัมผัสกับชีวิตอันแท้จริง ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง และสิ่งแวดล้อมในสังคมที่แท้จริง Bush และ Allen กล่าวไว้ว่า “พฤติกรรมที่พัฒนาทักษะทางการสอนแบบจุลภาคไม่ใช่เรื่องสำคัญที่สุดในการเตรียมครู แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้”

10.3 การเตรียมการสอนและดำเนินการสอนตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาในการออกฝึกสอน

1. ครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ต้องมีความรู้ในเรื่องที่สอนดี และรู้ในเรื่องที่สอนดี และรู้จริง สามารถอธิบายหรือแนะนำนักเรียนได้ถูกต้อง
2. เข้าใจหลักสูตรและความมุ่งหมายที่ระบุไว้
3. ทำโครงการสอนและบันทึกการสอนเป็น สามารถนำไปใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. รู้หลักการจัดและดำเนินงานในห้องเรียน โดยวางแผนล่วงหน้าว่าจะปฏิบัติกิจกรรมใดบ้าง มีตารางคิดไว้ให้นักเรียนทราบ อธิบายวิธีการให้นักเรียนเข้าใจ

5. รู้จักประหยัดเวลาในการเรียนการสอน เช่น กำหนดที่นั่งของนักเรียนให้แน่นอนเพื่อให้รู้ว่าใครขาดหรือไม่มา มอบงานล่วงหน้าให้นักเรียน ฯลฯ
6. รักษาสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์ คบเพื่อนนอกวงการครูบ้างเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการสอน
7. รู้จักจัดห้องเรียนให้น่าเรียน มีบรรยากาศทางวิชาการ
 - a. รู้จักแก้ปัญหาในการปกครองชั้นเรียน เช่น
 - นักเรียนชอบหนีในชั่วโมงเรียน ครูต้องสำรวจสาเหตุที่หนี เรียกว่าเข้มแข็งพยายามใกล้ชิดให้ความเป็นกันเอง ขอความร่วมมือจากอาจารย์พี่เลี้ยงและติดต่อกับผู้ปกครอง
 - นักเรียนชอบพูดสอดแทรกในขณะทำการสอน ต้องตักเตือน ชักถามเกี่ยวกับบทเรียนเฉพาะราย เรียกพบส่วนตัวเพื่อปรับความเข้าใจ อบรมมารยาทในการพูด ฟัง
 - นักเรียนชอบเล่นและคุยในห้องเรียน เมื่อเข้าสอนต้องวางเงื่อนไขว่าควรปฏิบัติอย่างไรในเวลาเรียน แยกนักเรียนที่ชอบคุยให้นั่งห่างกัน มอบหมายงานให้ทุกคนได้ทำ ตักเตือนหรือหยุดสอนแล้วถามเรื่องที่คุย
 - นักเรียนไม่เรียนและชอบแหย่เพื่อน ต้องตักเตือน-อบรม ให้ทำงานที่ทำให้เขาคิดว่ามีความสำคัญ แยกให้นั่งห่างหาก ให้กำลังใจ และเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง
 - นักเรียนชอบนอนหลับในชั้นเรียน ต้องศึกษาสาเหตุให้ยึดพื้นหรือออกกำลังกาย ให้ไปล้างหน้า ระบายความสนใจในบทเรียน และชักถามบ่อยๆ
 - นักเรียนชอบลุกจากที่ ต้องแนะนำตักเตือน จับตาดูนักเรียนทั่วไป และจัดกิจกรรมให้เปลี่ยนอิริยาบถ
 - เด็กที่ไม่เคารพครู และไม่รักษาวินัย ต้องแก้ไขบุคลิกภาพครู แก้ไขวิธีการสอน สร้างความศรัทธาโดยเตรียมการสอนอย่างดี จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม
 - นักเรียนชอบขัดแย้งและลงมือในเนื้อหาที่สอน ต้องเตรียมการสอนอย่างดี อ่านหนังสือมากๆ ใช้วิธีย่นถามนักเรียนบ้าง บอกแหล่งวิชาให้ไปค้นเอง ไม่ควรโกรธนักเรียน

- นักเรียนมีสติปัญญาแตกต่างกัน ต้องเพิ่มงานแก่ผู้ท้อเร็ว แบ่งกลุ่มเรียนวิชาต่างๆ ตามความสามารถ
- นักเรียนไม่ทำการบ้านส่ง ต้องพิจารณาความยากง่าย เรียกสอบถามสาเหตุภาคโทษ ตรวจสอบให้เสร็จตามกำหนด
- นักเรียนลอกการบ้านมาส่ง ทำโทษ หักคะแนน ให้ทำทัณฑ์ข้อมง หรืออธิบายชี้กรณีที่สงสัย
- นักเรียนไม่พร้อมที่จะเรียน เช่น เป็นข้อมงต่อจากพลศึกษา หรือการฝีมือ ต้องเข้มงวดเรื่องเวลาและขอความร่วมมือกับอาจารย์ที่สอนวิชาอื่น
- นักเรียนขอขบเงินจากนักศึกษาฝึกสอน ไม่ควรให้ นอกจากกรณีจำเป็น บางคนชอบไปซื้อบุหรี่ยาสูบ ถ้ามหาเหตุและไม่ควรทำกิจกรรมที่ใช้เงินมาก

9. บัญหานักเรียนมีปมด้อย ต้องพยายามพูดให้นักเรียนยอมรับความเป็นจริง ยกย่องเมื่อมีโอกาส ไม่ควรกล่าวถึงสาเหตุที่เป็นปมด้อยของเขา

10. ปัญหาอาจารย์พี่เลี้ยง ต้องพบปะพูดจาชักถามความประสงค์ และวิธีการว่าจะปฏิบัติอย่างไร นำบันทึกไปส่งและถามคำแนะนำ เชื่อฟังและเคารพตามสมควร ไม่นำเรื่องส่วนตัวของพี่เลี้ยงมาพูดในกลุ่มนักศึกษาฝึกสอน พยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเตรียมการสอนอย่างดีให้เป็นที่เชื่อถือ

เวลา

บุคลิกภาพ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน พูดให้ชัดเจน เสียงดังพอสมควรและปรับปรุง อากัปกิริยาให้เรียบร้อย เช่น ไม่ยกคิ้วขณะพูด หรือยื่นท้าวสะเอวพูด

ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาฝึกสอนกับนักเรียน ในห้องเรียนต้องจำชื่อให้ได้มากๆ ไม่สนใจเฉพาะเด็กนักเรียนบางคน ชักถามโดยทั่วถึงกัน ไม่ใช้คำพูดรุนแรงเมื่ออยู่นอกชั้นเรียน ต้องเป็นกันเองกับนักเรียนบ้าง ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจในบางกรณี

ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ของโรงเรียนและนักศึกษาฝึกสอน

- ความอ่อนน้อมต่อครู - อาจารย์ทุกคน หาโอกาสสนทนาบ้างตามความเหมาะสม

- พยายามขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาหรืออาจารย์พี่เลี้ยง
- ออกทุน ใจเย็น และมองบุคคลอื่นในแง่ดีเสมอ
- ช่วยงานครู - อาจารย์พี่เลี้ยงบ้างพอสมควร

11. ทักษะนำเข้าสู่บทเรียน

1. การเลือกเนื้อหาเพื่อนำสู่บทเรียนเหมาะสมและชัดเจนพอให้เด็กเข้าใจ
2. การเลือกกิจกรรมเหมาะสมและวิธีการสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา
3. เวลาที่ใช้เหมาะกับเนื้อหาและกิจกรรม
4. การชมหรือสื่อความหมายให้เด็กทราบทันทีเมื่อเด็กตอบถูก เลือกใช้คำพูดหรือท่าทางเหมาะสมกับคำตอบของนักเรียน
5. เว้นจากการใช้ท่าทางหรือคำพูดที่แสดงความไม่พอใจซึ่งจะทำให้เสียบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียน
6. บุคลิกภาพ ท่าทาง

12. ทักษะในการใช้คำถาม

1. คำถามชัดเจน เด็กต้องใช้ความรู้เดิมตอบคำถาม
2. มีการอธิบายเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนคำถามเพื่อช่วยความเข้าใจ
3. ใช้คำถามที่ใช้ความคิดยิ่งกว่าความจำ
4. มีการทอระยะหลังตั้งคำถามหรือให้เด็กมีเวลาคิด
5. นำให้นักเรียนตอบคำถามให้สมบูรณ์ขึ้น อาจทำให้คนอื่นช่วยตอบ
6. ช่วยทันทีที่นักเรียนตอบว่าไม่ทราบ มีการกระตุ้นให้ใช้ความรู้ที่เรียนแล้วตอบคำถาม

อธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนตอบได้ดีขึ้น พยายามให้ได้คำตอบที่ถูกหลาย ๆ คำตอบ

8. ไม่ถามคำถามเดียวซ้ำ ๆ ไม่ตอบเองหรือทวนคำตอบนักเรียน
9. เลือกเด็กตอบเหมาะสมกับความยากง่ายของคำถาม
10. เลือกเด็กตอบทั้งเป็นรายคน กลุ่มย่อย และทั้งชั้นตามความเหมาะสม
11. ยอมรับและทำความเข้าใจคำตอบของเด็ก
12. ชมเชยเมื่อเด็กตอบคำถามได้ชัดเจน หลักแหลมหรือเมื่อใช้ความพยายามเพิ่มขึ้นจนเห็นได้ชัด

13. ทักษะการใช้อุปกรณ์
 1. การเลือกอุปกรณ์ให้ผลตรงตามความมุ่งหมาย
 2. เนื้อหาของอุปกรณ์ต้องถูกต้อง ชัดเจน ทันเหตุการณ์
 3. สภาพน่าดู เก็บรักษาได้สะดวก และถาวร
 4. ขนาดเหมาะสม (เห็นได้ชัดเจน) ความยากง่ายเหมาะกับนักเรียน
 5. ราคาไม่แพง หาง่าย ถูกหลักประหยัด
 6. วิธีใช้อุปกรณ์เหมาะสม เด็กเห็นได้ชัดเจนทั่วถึง (ตัวครูหรือมือครูไม่บังเด็ก)
 7. การใช้คล่องแคล่ว ถูกจังหวะ
 8. มีการเตรียมคำอธิบายและคำถามประกอบการใช้อุปกรณ์
 9. นักเรียนได้ใช้อุปกรณ์ด้วยเมื่อเหมาะสมกับโอกาส
 10. ลายมือครูบนกระดานชัดเจน วิธีใช้เหมาะสม ช่วยในการสอน
14. ทักษะการสร้าง ความสนใจ
 1. การแต่งกาย หน้าตาเรียบร้อยไม่มีจุดเด่นที่ดึงความสนใจของเด็กจากบทเรียนที่ครูต้องการสอน
 2. มีการเปลี่ยนท่ายืนเป็นระยะ ๆ มีการแสดงออกทางสีหน้า มือ โดยตั้งใจ เพื่อเร้าความสนใจของเด็ก
 3. มีการเปลี่ยนระดับเสียงพูด รูปแบบของการพูดตลอดจนจังหวะการพูด สอดคล้องกับเนื้อหาใจความที่ครูใช้
 4. การควบคุมอารมณ์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนแทรกอารมณ์ขันในการสอน
 5. ในการทำกิจกรรมมีการสับเปลี่ยนผู้นำจากครู เป็นนักเรียน จากนักเรียน ทำคนเดียว เป็นนักเรียนทำกลุ่ม นักเรียนทำพร้อมกัน การเรียนนักเรียนตอบทั่วถึง
 6. มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ ตัวอย่าง เหตุการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งช่วยเสริมความสนใจของนักเรียน
 7. การใช้กระดานคำช่วยให้เด็กสนใจ ลายมือครูชัดเจน วิธีใช้ช่วยความเข้าใจบทเรียนที่สอน

15. ทักษะต่าง ๆ ในการสอนบทเรียนใหม่

1. การเลือกวิธีสอนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การใช้วิธีสอนถูกต้องครบถ้วนกระบวนการและเหมาะสมกับเรื่องที่สอนและตัวผู้เรียน
2. การใช้วัสดุอุปกรณ์ ตัวอย่าง เหตุการณ์ กระดานดำและอื่น ๆ ได้ผล
3. มีการประเมินผลหรือสรุปเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเป็นระยะ ๆ กิจกรรมที่ใช้เหมาะสม
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและใช้ประสบการณ์เดิมมากพอ
5. คำถามชัดเจน ชวนคิด และครูปฏิบัติต่อคำตอบเหมาะสม
6. เวลาที่ใช้พอเหมาะกับเนื้อหาในบทเรียนแต่ละตอน ๆ
7. การให้กำลังใจแก่เด็กเหมาะสม
8. การแต่งกาย ท่าทาง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การควบคุมอารมณ์ และการมีอารมณ์ขันช่วยในการสอน
9. เนื้อหาถูกต้องชัดเจน ตามความยากง่ายเหมาะกับนักเรียน

16. ทักษะการสอนบทเรียนฝึกฝน

1. ครูให้เด็กทำเมื่อสอนจนเด็กเข้าใจแล้ว
2. เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายและสนใจทำด้วยความตั้งใจ
3. ครูให้เด็กฝึกโดยจำเพาะเจาะจงเฉพาะอย่าง ครูมีแบบหรือตัวอย่างไว้ให้เพื่อช่วยเด็ก
4. ถ้าฝึกในห้องเรียนไม่ควรใช้เวลานานเกินไป นอกจากครูใช้เกมส์ หรืออุปกรณ์ช่วย
5. วิธีให้เด็กฝึกเป็นระเบียบ รวดเร็ว ย่นย่อ เด็กทุกคนพร้อมจะทำ มีการจัดสิ่งที่ทำให้ล่าช้า
6. ความยากง่ายของงานเหมาะกับระดับความรู้ของเด็ก
7. มีการฝึกเฉพาะคน หรือเฉพาะกลุ่มเพื่อแก้จุดอ่อนของเด็ก
8. มีการใช้หลังจากฝึกแล้ว และมีการติดตามผล เช่นตรวจแบบฝึกหัด

17. ทักษะการทบทวนบทเรียน

1. ช่วยให้เด็กเห็นประโยชน์ของการทบทวน

2. การเลือกเนื้อหาบางตอนมาทบทวนเหมาะสม หรือครูให้นักเรียนเสนอสิ่งที่ต้องการทบทวน
 3. นักเรียนได้เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนทบทวน
 4. เลือกใช้วิธีทบทวนที่น่าสนใจ กิจกรรมไม่ซ้ำกับเวลาสอน เช่น เด็กคิดตั้งคำถาม ทำบัตรปัญหา หรือเสริมความรู้ให้เด็กเมื่อโอกาสเหมาะสม
 5. มีการอธิบายขยายความเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ให้เด็กเมื่อโอกาสเหมาะสม
 6. เด็กได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การควบคุมตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม ๆ
 7. มีการเตรียมอย่างดีเท่ากับตอนสอนเรื่องใหม่
18. ทักษะการมอบงาน
1. เด็กเห็นจุดมุ่งหมายและคุณค่าของงานที่ครูมอบหมายให้ทำ
 2. งานที่มอบหมายช่วยให้เด็กเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น ขยายความสนใจหรือส่งเสริมความสามารถเพิ่มขึ้น
 3. มีการชี้แจงรายละเอียดของงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำอย่างแจ่มแจ้ง (ครูอาจใช้วิธีเขียนเป็นข้อ ๆ บนกระดาน) และมีการอำนวยความสะดวกในกาทำงานให้แก่เด็ก
 4. มีการกำหนดงานที่ทำห้เป็นกลุ่ม รายคน
 5. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำมีลักษณะต่างกันหลาย ๆ แบบ ไม่ซ้ำกัน
 6. งานที่ให้เด็กทำมีความยาก ง่าย ต่างกัน เหมาะกับนักเรียนระดับต่างกัน ความสามารถและความสนใจต่างกัน
 7. เด็กมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและประเมินผล

10.4 ตัวอย่างชุดการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ชุดการสอนวิชาภูมิศาสตร์
(ผลิตเท่ากับจำนวนศูนย์ หรือกลุ่มที่เรียน)

หัวเรื่อง ลักษณะเศรษฐกิจและอาชีพของประชากรในทวีปเอเชีย

คู่มือการใช้ชุดการสอน

1. สืบรวจชุดการสอนเรื่องนี้มีเนื้อหาสาระ ความคิควบยออก วัตถุประสงค์การ

เรียน กิจกรรม สื่อการเรียนอย่างละ 6 ชุด (มี 8 ชุดก็บังไว้ด้วย) สำหรับใช้ 6 หรือ 8 ศูนย์

2. ผู้สอนต้องนำแผนที่รัฐกิจแสดงเขตการปกครองของทวีปเอเชีย และลักษณะภูมิประเทศขนาดใหญ่พอที่นักเรียนหลังชั้นพอเห็นได้

3. ผู้สอนต้องนำแผนที่เศรษฐกิจแสดงแหล่งเพาะปลูก แร่ธาตุ ภูเขา ขนาดใหญ่ มาประกอบการเรียน อื่น ๆ ได้แก่ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับลักษณะเศรษฐกิจและอาชีพของประชากรในทวีปเอเชีย พร้อมทั้งเครื่องฉาย

4. ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามบัตรงานที่มอบหมาย เช่น พิจารณาเนื้อหาสาระและสรุปความคิดรวบยอด

5. รูปแบบการจัดชั้นเรียน แบ่งเป็น 6 กลุ่ม (6 ศูนย์) จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ให้นักเรียนหน้าเข้าหากัน เพื่อปรึกษาเรื่องเนื้อหาความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์การเรียน กิจกรรมการเรียน ฯลฯ

บัตรงาน (อาจใช้กระดาษแข็งปานกลาง)

1. เรื่อง “ลักษณะเศรษฐกิจและอาชีพของประชากรในทวีปเอเชีย”

2. คำสั่งและกิจกรรม ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

- ร่วมกันพิจารณาเนื้อหาตามแผนการสอนของเรื่องนี้ทั้ง 6 กลุ่มพร้อม ๆ กัน
- ศึกษาเรื่องนี้เพิ่มเติมจากแบบเรียน ส 411 เอกสาร รูปภาพ และแผนที่ที่เกี่ยวข้อง
- พิจารณาแผนที่และสื่อการเรียนจากกล่องชุดการสอนประกอบการศึกษา เนื้อหาสาระ
- ร่วมกันสรุปหลักการและความคิดรวบยอดทุกกลุ่มแล้วทำรายงานส่งด้วย
- ให้ทุกกลุ่มตอบคำถามจากเรื่องที่ศึกษาจากชุดการสอนให้ลงแหล่งแร่ธาตุ ในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย
- มีปัญหาให้ปรึกษาอาจารย์ผู้สอน
- เมื่อศึกษาจบตามขั้นตอนแล้วให้เก็บชุดการสอนเข้ากล่องให้เรียบร้อย

ความคิดรวบยอด (มโนคติ) หรือ Concept

1. ลักษณะเศรษฐกิจของประชากรในทวีปเอเชียขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมทั้งสอง

ฤดู โดยเฉพาะฤดูร้อน ลักษณะภูมิประเทศ

2. ประชากรส่วนใหญ่ (70-90 %) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมลักษณะการเกษตรกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเพาะปลูกเพื่อยังชีพ การเพาะปลูกเพื่อยังชีพแบบเพิ่มผลผลิต การเพาะปลูกแบบประจำ การเพาะปลูกเพื่อการค้า การเพาะปลูกแบบหนาแน่น การเลี้ยงสัตว์และล่าสัตว์

3. การเกษตรกรรมในเขตร้อน มี การเพาะปลูกข้าวเจ้าเด่นที่สุดในเขตตอนบน เพราะปลูกข้าวสาลีเด่นกว่าข้าวเจ้า ส่วนในเขตเมดิเตอร์เรเนียนปลูกพืชตระกูลส้ม และข้าวสาลี

4. นอกจากอาชีพเกษตรกรรมแล้วประชากรยังประกอบอาชีพการประมง การทำป่าไม้ การทำเหมืองแร่ การค้าขาย และการอุตสาหกรรม

5. ประชากรในทวีปเอเชียพยายามปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูกให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยใช้ระบบการชลประทาน ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช คัดเลือกพันธุ์ข้าวใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด วิธีการดังกล่าวเรียกว่า “การปฏิวัติเขียว”

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (จุดประสงค์การเรียนรู้)

1. บอกอิทธิพลของลมฟ้าอากาศที่มีต่ออาชีพของประชากรในทวีปเอเชียได้
2. บอกลักษณะการเพาะปลูกเพื่อยังชีพ การเพาะปลูกแบบประจำที่การเพาะปลูกเพื่อยังชีพแบบเพิ่มผลผลิต การปฏิวัติเขียว การเพาะปลูกเพื่อการค้า การเพาะปลูกในเขตเมดิเตอร์เรเนียน การเพาะแบบหนาแน่นได้
3. อธิบายวิธีการเกษตรกรรมในเขตร้อน เขตตอนบนและเขตแห้งแล้งได้
4. ระบุแหล่งประมงสำคัญในทวีปเอเชียได้ และบอกชื่อประเทศที่เป็นผู้นำในการประมงมา 3 ประเทศ
5. ระบุแหล่งป่าไม้สำคัญในทวีปเอเชียได้ และบอกชื่อไม้สำคัญที่มีค่าทางเศรษฐกิจมา 5 ชื่อ
6. บอกแหล่งผลิตแร่ธาตุ ถ่านหิน น้ำมัน เหล็ก มังกานีส ทองแดง ฯลฯ ในทวีปเอเชียได้
7. ชี้แหล่งเพาะปลูกข้าวเจ้า ข้าวสาลี ฝ้าย ปอ ในแผนที่เศรษฐกิจของทวีปเอเชียได้
8. อธิบายวิธีการผลิตแร่บุกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ และระบุประเทศผู้นำ

ในการผลิตแร่ขึ้นมา 3 ประเทศ

9. บ่อขุดอุตสาหกรรมสำคัญในภูมิภาคเอเชียใต้ และอธิบายถึงองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ญี่ปุ่นพัฒนาการอุตสาหกรรมไปได้รวดเร็ว
10. ระบุชื่อสินค้าออก-สินค้าเข้า ของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียอย่างน้อย 6 ประเทศ

ฯลฯ

เนื้อหาสาระ

ลักษณะเศรษฐกิจและอาชีพของประชากร

สรุปข้อความสำคัญ

1. อิทธิพลของลมมรสุมฤดูร้อน มีส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม เพราะช่วยนำฝนมาตกมากพอที่จะทำการเพาะปลูก และส่งผลิตผลสู่โรงงานอุตสาหกรรม
2. ประชากรร้อยละ 70 - 90 ในเอเชียประกอบอาชีพเกษตรกรรม (เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์) ลักษณะการเกษตรกรรมเป็นแบบเพื่อยังชีพ
3. การเพาะปลูกเพื่อยังชีพ (Subsistence farming) หมายถึงการผลิตในพื้นที่ขนาดเล็กด้วยแรงงานคนและสัตว์ ได้ผลผลิตมาใช้บริโภคเอง และเหลือจำหน่ายบ้าง ใช้วิธีการแบบดั้งเดิม ทำในเขตที่ห่างไกลไม่ค่อยเจริญ เช่น บริเวณลาดเขา หรือเขตภูมิอากาศร้อนชื้น มีการแผ้วถางเผาป่าใช้จอบ เสียม เป็นเครื่องมือ พอดินจืดก็ย้ายที่เพาะปลูกต่อไป วิธีการแบบนี้เรียกว่าการทำไร่เลื่อนลอย (Shifting Cultivation) หรือการเพาะปลูกโดยการเผาป่า (Slash and burn farming) พบมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
4. การเพาะปลูกประจำที่ (Sedentary cultivation) คือการเพาะปลูกในพื้นที่เดิมไม่ค่อยมีการปรับปรุงคุณภาพของดิน ใช้วิธีการแบบดั้งเดิม พบมากในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย พม่า ฯลฯ
5. การเพาะปลูกเพื่อยังชีพแบบเพิ่มผลผลิต (Intensive subsistence farming) มีการเพาะปลูกข้าวและพืชไร่อื่น ๆ รู้จักใช้ปุ๋ย เครื่องจักรและการชลประทาน

- เข้าช่วย ปลูกในเขตที่ราบและไหล่เขา ซึ่งพบมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จีน เกาหลี และญี่ปุ่น
6. การปฏิวัติเขียว (Green Revolution) คือการปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูกโดยจัดระบบการชลประทาน ใช้ยาบำรุงดิน ใช้ปุ๋ย กำจัดศัตรูพืช คัดเลือกพันธุ์ และวิจัยพันธุ์ข้าวใหม่มาเพาะปลูกให้เกิดผลดีมากที่สุด
 7. การเพาะปลูกเพื่อการค้า (Commercial Plantation) คือการเพาะปลูกสวนหรือไร่นาขนาดใหญ่เพื่อการค้า มีการใช้แรงงานคนในท้องถิ่นและวิชาการเข้าช่วย โดยปลูกพืชเมืองร้อน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ชา กาแฟ มะพร้าว อ้อย สับปะรด พริกไทย ฯลฯ พบมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้
 - a. การเพาะปลูกในเขตเมดิเตอร์เรเนียน ได้แก่ ข้าวสาลี ผลไม้ตระกูลส้ม (Citrus Fruits) เช่น ส้ม มะนาว มะกอก องุ่น ฯลฯ พบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 9. การเพาะปลูกแบบหนาแน่น (Intensive farming) คือการเพาะปลูกในเนื้อที่จำกัด โดยใช้ปุ๋ย วิธีการผลิตสมัยใหม่ช่วยทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูงมาก พบในญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสาธารณรัฐประชาชนจีนบางส่วน
 10. การเกษตรกรรมในเขตร้อน ปลูกข้าวเจ้าเป็นหลัก ใช้บริเวณและเป็นสินค้าออกอื่น ๆ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่ว อ้อย มันสำปะหลัง ปอ ยาสูบ ผักและผลไม้
 11. การเกษตรกรรมในเขตร้อนอบอุ่น ปลูกข้าวสาลี ข้าวบาเลย์ ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง ฝ้าย ฯลฯ
 12. การเกษตรกรรมในเขตอากาศแห้งแล้ง ปลูกข้าวสาลี ข้าวฟ่าง ข้าวบาเลย์ อินทผลัม อาศัยการชลประทานเข้าช่วย ได้แก่กินแดนในเอเชียตอนกลางและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 13. การเลี้ยงสัตว์เร่ร่อน (Nomadic Herding) มีในเขตแห้งแล้ง โดยเลี้ยงสัตว์ในเนื้อที่กว้างขวางที่มีน้ำและหญ้า ประชากรเบาบาง สัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ แพะ แกะ อูฐ ม้า
 14. การทำปศุสัตว์ (Ranching) พบในบริเวณทุ่งหญ้าเขตร้อน มีการคัดเลือก

- พันธุ์ โค กระบือ และแกะที่มีคุณภาพทั้งเนื้อและนม
15. การล่าสัตว์พบในเขตอากาศหนาวจัด มีการล่าสัตว์ที่มีขนยาว (fur) เช่น มิงค์ สุนัขจิ้งจอก หมีขาว อื่น ๆ ได้แก่ แมวน้ำ ช้างน้ำ ปลาวาฬ วาฬ
 16. การประมง มีการจับปลาน้ำจืดและน้ำเค็ม นอกจากนี้ มีการเลี้ยงพันธุ์ปลาน้ำจืดในฟาร์มและกึ่งตามชายฝั่ง แหล่งประมงที่สำคัญคือ คุริลแบงก์ (Kuril Bank) และญี่ปุ่นมีชื่อเสียงในการประมงทะเลมากที่สุด
 17. การทำป่าไม้ มีมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ไม้สำคัญ เช่น ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ไผ่ ไม้ตะเคียน ฯลฯ
 18. การทำเหมืองแร่ มีมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะมาเลเซียผลิตดีบุกได้มากอันดับ 1 ของโลก รองลงมาได้แก่ ไทย และอินโดนีเซีย
 19. ถ่านหิน ผลิตได้มากในมณฑลเซินสี ซานสี น้ำมัน ผลิตได้มากในอ่าวเปอร์เซีย และเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ เหล็ก ผลิตได้มากในสาธารณรัฐประชาชนจีนและอินเดีย พลัง ผลิตได้มากในสาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย มังกานีส ผลิตได้มากในอินเดียและสาธารณรัฐประชาชนจีน ทองแดง แหล่งผลิตสำคัญอยู่ที่ฟิลิปปินส์
 20. การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนและขนาดย่อม มีมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การอุตสาหกรรมที่พัฒนามีมากในเอเชียตะวันออกเฉียง เช่น ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน และเอเชียใต้ที่อินเดีย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน
 - (1) นำลูกโลกมาให้แก่นักเรียนดูและซักถามภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกมีอะไรบ้างให้นักเรียนตอบ
 - (2) ให้นักเรียนดูแผนที่กายภาพและแผนที่รัฐกิจของทวีปเอเชีย เพื่อให้ นักเรียนทบทวนคำตอบเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศต่าง ๆ กัน

- (3) นำภาพการเพาะปลูก การขุดเจาะบ่อน้ำมัน แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ มาให้นักเรียนดูเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง ลักษณะเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของประชากรในทวีปเอเชีย

2. กิจกรรมขั้นพัฒนา

- (1) แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 ศูนย์ ให้นั่งตามแผนผังที่กำหนดแล้วแจกชุดการสอนย่อยจากกล่องชุดการสอนที่ เตรียมไว้
- (2) ให้แต่ละศูนย์ (กลุ่ม) ร่วมกันพิจารณาคำมีจากใช้ชุดการสอน บัตรงาน (คำสั่ง) เนื้อหาและความคิดรวบยอด (มโนคติ) โดยศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียน แบบเรียน ฯลฯ เพิ่มเติม (ใช้เวลาประมาณ 20 นาที)
- (3) ให้แต่ละศูนย์ส่งตัวแทนออกมาสรุปตามลำดับหัวข้อ (ผู้สอนอาจแบ่งเนื้อหาสาระไว้ 6 ตอนเพื่อให้ศูนย์ต่าง ๆ รายงานต่อเนื่องกัน)
- (4) ให้ตัวแทนของแต่ละศูนย์อธิบายแหล่งเพาะปลูก แหล่งทรัพยากร ฯลฯ แหล่งอุตสาหกรรม แหล่งประมงแผนที่ และสื่อการเรียนในกล่องชุดการสอนที่เตรียมไว้
- (5) ให้นักเรียนออกไปชี้แหล่งแร่ธาตุ เขตเพาะปลูกพืชต่าง ๆ เป็นรายบุคคล
- (6) ให้นักเรียนลงเขตการปลูกข้าว ฝ้าย อ้อย น้ำมัน ถ่านหิน เขตการประมง ฯลฯ ในแผนที่โครงร่าง

3. กิจกรรมขั้นสรุป

- (1) ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะ เศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคทวีปเอเชีย
- (2) ร่วมกันสรุปอาชีพที่สำคัญของประชากรในภูมิภาคทวีปเอเชีย และให้ทุกคนบันทึกไว้ด้วย

4. กิจกรรมต่อเนื่อง

- (1) ให้นักเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับลักษณะเศรษฐกิจ และอาชีพของประชากรในทวีปเอเชีย

(2) ให้ทำสมุดภาพประกอบแผนที่ส่งพร้อมกับรายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากหนังสืออ้างอิง

(3) เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับทวีปเอเชียมาบรรยาย

สื่อการเรียนการสอน

ก. แบบเรียนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2 5 2 0

วิชาการ, กรมกระทรวงศึกษาธิการ. ภูมิศาสตร์ภูมิภาคของเอเชีย. (ส 4 11)

ไพฑูรย์ พงศบุตร. ภูมิศาสตร์ภูมิภาคของทวีปเอเชีย. (ส 4 1 1) สำนักพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช

วรรณิ พุทธาวุฒิไกร และ ทวี ทองสว่าง. ภูมิศาสตร์ภูมิภาคของทวีปเอเชีย.

(ส 411) สำนักพิมพ์บูรพาสาส์น, 2521.

สวาท เสนาณรงค์ และคณะ. ภูมิศาสตร์ภูมิภาคของทวีปเอเชีย. (ส 411)

สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2520.

ข. หนังสืออ้างอิงและค้นคว้าประกอบ (เขียนแบบเดิม แบบใหม่อยู่ท้ายเล่ม)

ทวี ทองสว่าง และคณะ. ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียน

บุ๊กส์ไตร์, 2522.

วิสุตภา นาคทัต. ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำ

แหง, 2522 เอกสารสถานทูตประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย

าสา

Chong Seck Chim, **Monsoon Asia**, Oxford University press, Kuala Lumpur.

Chong Seck Chim, **South East Asia**, Oxford University Press, Kuala Lumpur.

Wheeler, Jr. Jesse H., Kostbade J. Trenton, S. Thoman Richard, **Regional**

Geography of the World. Updated Third Edition, Hilt Rinehart and

Winston New York, 1975, 798 pp.

The Journal of the National Geographic Society, National Geographic,

Washington D.C.

Dan Golempaul Association, **Information Please Almanac Atlas and**

Yearbook, New York Simon and Schuster.

Hansen, **The World Almanac and book of facts**, New York, New York
World Telegram and the Sun. N.Y. Chicago, Sanfrancisco.

Lobeck, A. K, **Physiographic Diagram of ASIA**. The Geographic Press of
Columbia University, and Maple wood, New Jersey.

Reed, Andrew. , **Monsoon Asia**, Peninsula Pressed Ltd. , Hongkong, 19 69.

วลา

อุปกรณ์

1. แผนที่
 - แผนที่โลก
 - แผนที่ทวีปเอเชีย แสดงลักษณะภูมิประเทศ (Physical map) และแสดงการแบ่งเขตประเทศทางการเมือง' (Political map)
 - แผนที่โครงร่าง
 - หนังสือแผนที่ (World Atlas)
2. ลูกโลก
3. รูปภาพแสดงลักษณะภูมิประเทศ ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมต่าง ๆ
4. ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เกี่ยวกับลักษณะเศรษฐกิจและอาชีพของประชากรในเอเชีย
5. ภาพยนตร์ เกี่ยวกับการทำสวนยาง การเพาะปลูกพืชต่าง ๆ การทำเหมืองแร่
6. แผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาคทวีปเอเชีย
7. ภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากวารสาร
8. แผนภาพวงกลมแสดงการใช้ที่ดิน ผลผลิตจากพืชที่ผลิตได้ในเอเชีย

การวัดและประเมินผล

- สังเกตความสนใจในบทเรียน การทำงานร่วมกัน การตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นการออกไปชี้แผนที่ วลา
- ให้ทำแบบเลือกตอบ และตอบคำถามสั้น ๆ

แบบทดสอบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เหตุใดอิทธิพลของมรสุมฤดูร้อนจึงมีผลต่ออาชีพเกษตรกรรมในทวีปเอเชีย

- ก. เพราะนำความแห้งแล้งมาให้
 - ข. เพราะนำความชุ่มชื้นขึ้นและฝนมาให้
 - ค. เพราะนำพายุหมุนไซโคลนมาสู่แผ่นดิน
 - ง. เพราะนำความชุ่มชื้นและความหนาวเย็นมาให้
 - จ. เพราะนำความร้อนและความแห้งมาให้
2. เหตุใดประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 70-90 จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ก. เพราะมีทุนทรัพย์น้อย
 - ข. เพราะขาดความรู้และความชำนาญ
 - ค. เพราะขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านอื่น
 - ง. เพราะเป็นอาชีพดั้งเดิมมีอากาศและภูมิประเทศเหมาะสม
 - จ. เพราะรัฐบาลไม่ส่งเสริมกิจการด้านอุตสาหกรรมในประเทศ
3. ข้อใดหมายถึงการเพาะปลูกเพื่อยังชีพ
- ก. เพาะปลูกในพื้นที่จำกัด
 - ข. เพาะปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก
 - ค. เพาะปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กผลผลิตใช้บริโภคเอง
 - ง. เพาะปลูกในไร่นาใหญ่ ผลผลิตเพื่อส่งเป็นสินค้าออกและใช้บริโภค
 - จ. เพาะปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กใช้แรงงานคนและสัตว์ ผลผลิตเพื่อใช้บริโภค
4. การทำไร่เลื่อนลอยหมายถึงการเพาะปลูกวิธีใด
- ก. เพาะปลูกด้วยเครื่องจักร
 - ข. เพาะปลูกด้วยแรงงานสัตว์
 - ค. เพาะปลูกด้วยแรงงานคนและสัตว์
 - ง. เพาะปลูกเพื่อยังชีพมีการถางเผาป่าที่เพาะปลูกใหม่
 - จ. เพาะปลูกประจำที่คอยบำรุงรักษาพันธุ์พืช
5. การเพาะปลูกในพื้นที่เดิมไม่ค่อยมีการปรับปรุงคุณภาพของดินเรียกว่า การเพาะปลูกแบบใด
- ก. การเพาะปลูกประจำที่
 - ข. การเพาะปลูกเพื่อยังชีพ

- ค. การเพาะปลูกเพื่อเพิ่มผลผลิต
 - ง. การเพาะปลูกเพื่อการค้าโดยเฉพาะ
 - จ. การเพาะปลูกในเขตเมดิเตอร์เรเนียน
6. ข้อใดคือการเพาะปลูกเพื่อการค้า
- ก. เพาะปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก
 - ข. เพาะปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กได้ผลผลิตสูง
 - ค. เพาะปลูกตามลาดเขาและไหล่เขาแบบขั้นบันได
 - ง. เพาะปลูกด้วยเครื่องจักรในพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่ใช่แรงงานมาก
 - จ. เพาะปลูกในพื้นที่ขนาดใหญ่ใช้เครื่องจักร แรงงานในท้องถิ่นและวิชาการ เข้าช่วย
7. “Green Revolution” คืออะไร
- ก. การปลูกพืชสีเขียว
 - ข. การคัดเลือกพันธุ์สัตว์
 - ค. การปฏิวัติเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิต
 - ง. การกำจัดคู่แข่งในการส่งสินค้าออก
 - จ. การขยายพื้นที่เพาะปลูกเพื่อการค้าและอุตสาหกรรม
8. “Intensive Farming” คืออะไร
- ก. การเพาะปลูกเพื่อยังชีพแบบเพิ่มผลผลิต
 - ข. การเพาะปลูกแบบหนาแน่น
 - ค. การเพาะปลูกเพื่อยังชีพ
 - ง. การเพาะปลูกเพื่อการค้า
 - จ. การปฏิวัติเขียว
9. ข้อใดเป็นพืชที่เด่นที่สุดในเขตมรสุมร้อน
- II. ข้าวเจ้า ข้าวโพด
 - a. ข้าวโพด ข้าวฟ่าง
 - ค. ข้าวโพด มันสำปะหลัง
 - ง. มันสำปะหลัง ยาสูบ ปอ

- จ. กล้วย อ้อย ปอ ยาสูบ
10. ในเขตมณฑลเคอร์เรนของเอเซียตะวันออกเฉียงใต้มีมปลุกพืชชนิดใด
 - ก. ผลไม้เมืองหนาว
 - ข. ผลไม้ตระกูลส้ม
 - ค. องุ่น มะกอก กาแฟ
 - ง. กล้วย อ้อย ส้ม ยาสูบ
 - จ. ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กาแฟ
11. ข้อใดเป็นการเพาะปลูกในเขตอบอุ่น
 - ก. ข้าวฟ่าง ข้าวบาเลย์
 - ข. อินทผลัม ข้าวเจ้า
 - ค. ข้าวสาลี ถั่วเหลือง
 - ง. ข้าวเจ้า ข้าวบาเลย์
 - จ. กล้วย อ้อย ชา ยาสูบ
12. เหตุใดจึงมีการประมงหนาแน่นที่ กูริดแบงก์
 - ก. เป็นเขตนานาเขตลาตทวีป
 - ข. เป็นเขตนานาชายฝั่งทวีป
 - ค. เป็นเขตกะแสนอันโอเชียโอ
 - ง. เป็นแหล่งปลาดึกปลาน้ำเย็นนานาชนิด
 - จ. เป็นบริเวณคลื่นลมสงบและมีอ่าวจอดเรือดี

แบบทดสอบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 2

ข. ให้เติมข้อความหรือตอบคำถามใหญ่ถูกต้อง สมบูรณ์

1. เหตุที่ทวีปเอเชียมีแร่ธาตุหลายชนิดเพราะ.....
 แร่สำคัญคือ.....
2. ดินแดนแห่งน้ำมีปีโตรเสียมอยู่ที่.....
3. แหล่งผลิตถ่านหินสำคัญ อยู่ที่.....
4. แหล่งผลิตยางที่.....

5. พืชผลผลิตมากที่สุด.....
6. มังกานีส ผลิตมากที่สุด.....
7. ลักษณะเด่นของการอุตสาหกรรมในเอเชีย คือ.....
8. การทำป่าไม้ที่สำคัญและมีค่าทางเศรษฐกิจ คือ 1.....
2..... 3.....
9. เหตุที่ไม้สักมีค่าสูงเพราะ
10. ป่าไม้ผลัดใบในเขตร้อน (ป่ามรสุม) มีไม้สำคัญ คือ.....
11. ไม้มะฮอกกานี มะเกลือ ตะเคียน ยางพารา พบในเขตป่า.....
12. การล่าสัตว์พวกมิงค์ สุนัขจิ้งจอก แมวหน้า ฯลฯ พบในเขต.....
เพราะ.....
13. เหตุที่ญี่ปุ่นเป็นผู้นำในการประมงของเอเชียเพราะ.....
14. ปัญหาสำคัญในการประมงของเอเชีย คือ.....
15. Wild rice หมายถึง
16. สหราชอาณาจักร ฯ แห่งบูรพาทิศ คือ.....
17. แหล่งปลูกข้าวเจ้าที่สำคัญได้แก่
18. ภูมิภาคใดของทวีปเอเชีย ที่มีการทำป่าไม้หนาแน่น.....
19. เหตุที่ญี่ปุ่นมีความเจริญก้าวหน้าในด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพราะ.....
.....
20. องค์ประกอบที่ส่งเสริมการอุตสาหกรรม คือ.....
.....